

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT PRACY, SPRAW SPOŁECZNYCH I RODZINY

KPS-4100-001-06/2014

Nr ewid. 44/2014/P/14/001/KPS

Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2013 r. planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

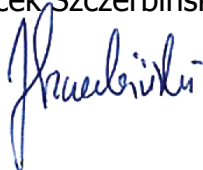
Warszawa maj 2014 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

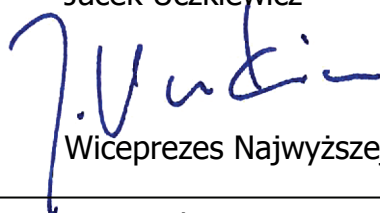
Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania w 2013 r. planu finansowego
Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych**

Dyrektor Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
Jacek Szczerbiński

Akceptuję:
Jacek Uczkiewicz

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 12 maja 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Ocena kontrolowanej działalności	5
1. Ocena ogólna	5
2. Sprawozdawczość	6
3. Uwagi i wnioski	6
II. Wyniki kontroli	7
III. Informacje dodatkowe.....	18
Załączniki.....	19

Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli, Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, w okresie od 8 stycznia 2014 r. do 17 kwietnia 2014 r., na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, przeprowadziła kontrolę nr P/14/001 pt. „Wykonanie planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2013 r.”.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwany dalej PFRON lub Fundusz) jest państwowym funduszem celowym posiadającym osobowość prawną². Zasady orzekania o niepełnosprawności, zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych oraz szczegółowe zasady gospodarki finansowej PFRON określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³, (zwana dalej ustawą o rehabilitacji) oraz rozporządzenia wykonawcze wydane na jej podstawie. Organami Funduszu są Rada Nadzorcza oraz Zarząd, a ich kompetencje wynikają z przepisów ustawy o rehabilitacji⁴. Wykonanie zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji nadzoruje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych⁵, będący sekretarzem stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, który jest równocześnie prezesem Rady Nadzorczej PFRON. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego⁶. W 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, zadania PFRON z zakresu gromadzenia przychodów realizowane były przez Biuro Funduszu w Warszawie, natomiast wydatki dokonywane były przez Biuro, jak i 16 oddziałów Funduszu (na podstawie limitów finansowych określanych przez Zarząd Funduszu). Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane były także przez samorządy wojewódzkie oraz powiatowe ze środków przekazanych przez Prezesa Zarządu PFRON na podstawie algorytmu⁷ oraz przez podmioty, którym zlecono realizację ww. zadań na podstawie zawartych umów.

Gospodarka finansowa PFRON podlegała rygorom wynikającym z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸, (zwanej dalej ustawą o finansach publicznych), ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹ (zwanej dalej Prawo zamówień publicznych), ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰ (zwanej dalej ustawą o rachunkowości) oraz innych przepisów określających gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych.

Celem kontroli było wydanie opinii o prawidłowości rozliczenia planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2013 r.¹¹.

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² Z dniem 13 września 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 178, poz. 1061), która pozostawiła Fundusz w jego obecnym statusie organizacyjno-prawnym do końca 2014 r.

³ Dz.U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.

⁴ Art. 50 ust. 6 i art. 51 ust. 3 ustawy o rehabilitacji.

⁵ Art. 34 ustawy o rehabilitacji.

⁶ Art. 45 ust. 4 ustawy o rehabilitacji.

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz.U. Nr 88, poz. 808 ze zm.).

⁸ Dz.U. z 2013 r., poz. 885.

⁹ Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

¹⁰ Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

¹¹ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 169 ze zm.) znowelizowana ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 (Dz.U. z 2013 r., poz. 1212).

I. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹² wykonanie planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2013 r., zwracając jednak uwagę, że w toku wykonania planu finansowego wystąpiły nieprawidłowości, zarówno w realizacji przychodów, jak i wydatków. Zgodnie z przyjętymi w NIK kryteriami dokonywania oceny opartymi na wskaźnikach wartościowych, stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości w realizacji przychodów i wydatków nie spowodowały obniżenia oceny ogólnej, ponieważ ich wartość nie przekroczyła przyjętych progów istotności.

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności zrealizowanie zgodnie z planem finansowym zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zarówno, co do ich zakresu przedmiotowego, jak i wysokości zaplanowanych wydatków, skuteczne egzekwowanie należnych wpłat, a także prawidłowe pod względem merytorycznym wydawanie decyzji o udzieleniu ulg i decyzji określających z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON oraz dokonywanie odpisów aktualizacyjnych.

Przychody Funduszu zostały zrealizowane w wysokości 4.617.823,5 tys. zł, co stanowiło 93,3% kwoty przychodów określonej w ustawie budżetowej. Na podstawie próby przychodów w kwocie 41.391,1 tys. zł (tj. 0,9% zrealizowanych dochodów) stwierdzono, że zostały one prawidłowo zaplanowane i zrealizowane. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości, które nie miały istotnego wpływu na realizację przychodów, dotyczyły natomiast nieterminowego wydawania decyzji określających wysokość zobowiązania oraz udzielających ulg we wpłatach na PFRON i niezawiadomienia stron o niezakończonym w terminie, co stanowiło naruszenie art. 139 i 140 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa¹³, oraz nieprowadzenia przez Dział Windykacji PFRON aktualnej ewidencji windykowanych należności.

Wydatki Funduszu w 2013 r. zostały zrealizowane w kwocie 4.871.720,5 tys. zł, co stanowiło 95,7% wydatków określonych w ustawie budżetowej i planie po zmianach (5.088.906 tys. zł). W porównaniu z 2012 r. wydatki Funduszu były wyższe o 35.414,6 tys. zł, tj. o 0,7%. Wydatki zostały zaplanowane rzetelnie oraz w sposób celowy i gospodarny. W ocenie NIK, w PFRON nie podjęto jednak wystarczających działań w celu rozpoczęcia dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych w terminach umożliwiających zapewnienie ciągłości świadczenia usług, w odniesieniu do użytkowanych od wielu lat systemów informatycznych – niezbędnych dla prawidłowego realizowania statutowych zadań. Późne rozpoczęcie postępowań wiązało się z koniecznością podpisania z dotychczasowym wykonawcą oświadczenia o nieodpłatnym, dalszym świadczeniu usługi, a w drugim przypadku z koniecznością zawarcia umowy na część świadczonej usługi w kwocie minimalnie niższej niż 14 tys. Euro, pozwalającej na niestosowanie przepisów Prawa zamówień publicznych. Stwierdzono także uchybienia w skuteczności funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych, w tym występowanie błędów formalnych w 26 dowodach księgowych (spośród 119 objętych szczegółowym badaniem) m.in. w zakresie: dekretacji, błędnych opisów merytorycznych, braku weryfikacji poprawności zapisów dokonanych przez wystawców oraz zaewidencjonowanie dowodów w niewłaściwych miesiącach (w czterech przypadkach), co było niezgodne z art. 20 ust. 1, art. 21 i art. 22 ustawy o rachunkowości. Błędy te nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną PFRON. Dodać przy tym należy, że powyższe nieprawidłowości miały miejsce przed wprowadzeniem zmian w polityce rachunkowości i instrukcji emisji, obiegu i kontroli dokumentów księgowych¹⁴, wnioskowanych przez NIK po ubiegłorocznej kontroli planu finansowego PFRON¹⁵.

Ocena powyższa została sformułowana na podstawie badania realizacji wydatków budżetu państwa, ksiąg rachunkowych, sprawozdawczości budżetowej oraz sprawowanego przez dysponenta części nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa. Szczegółowymi badaniami objęto 48.613,4 tys. zł, tj. 1% wartości wydatków zrealizowanych przez PFRON¹⁶.

¹² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

¹³ Dz.U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.

¹⁴ Zarządzenia Prezesa Zarządu PFRON nr: 97/2013 z dnia 29 sierpnia 2013 r. i 99/2013 z dnia 3 września 2013 r.

¹⁵ Wystąpienie pokontrolne NIK z dnia 16 kwietnia 2013 r., nr KPS-4100-07-01/2013.

¹⁶ Kryteria zamieszczone na stronie <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdawczość roczną Funduszu.

Sprawozdania roczne oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2013 r. przekazują prawdziwy i rzetelny obraz przychodów, wydatków, należności i zobowiązań oraz zostały sporządzone terminowo i prawidłowo, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

3. Uwagi i wnioski

Ustalenia kontroli wykonania w 2013 r. planu finansowego Funduszu wskazują na prawidłową realizację przez PFRON zadań statutowych związanych z dofinansowywaniem wynagrodzeń, a także refundacją składek na ubezpieczenie społeczne pracowników niepełnosprawnych. Zwrócić jednak należy uwagę, że PFRON realizując zadania statutowe w dalszym ciągu – pomimo podejmowanych działań – uzależniony jest od dotychczasowych dostawców usług informatycznych, z uwagi na nieposiadanie praw autorskich i kodów źródłowych do użytkowanych systemów. Dotyczy to Systemu Ewidencji i Poboru Wpłat (SEPW) oraz Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR). Nieposiadanie praw autorskich i kodów źródłowych skutkuje koniecznością zawierania kolejnych umów z dotychczasowymi wykonawcami w trybie z wolnej ręki. Stąd, w ocenie NIK niezbędne jest kontynuowanie działań podejmowanych przez Fundusz w trakcie negocjacji z dotychczasowymi wykonawcami usług w 2013 r., mających na celu przejęcie przez PFRON praw majątkowych i kodów źródłowych do użytkowanych systemów informatycznych, w celu uzyskania możliwości pozyskiwania usług informatycznych w trybie konkurencyjnym. NIK pozytywnie ocenia cele i kierunki rozwoju informatyzacji określone w przyjętej przez Zarząd PFRON „Strategii Informatyzacji PFRON na lata 2013-2017”. W dokumencie wskazano m.in. kwestie dotyczące wypracowania procedur umożliwiających wyjście z sytuacji monopolistycznej współpracy z dostawcami usług informatycznych, zmierzających do realizacji zadań Funduszu przez wykonawców wyłanianych w wyniku postępowań przetargowych w trybie nieograniczonym i utrzymywania systemów informatycznych pod bezpośrednią kontrolą PFRON.

II. Wyniki kontroli

1. Planowanie i realizacja przychodów Funduszu

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i realizację przychodów Funduszu.

Zrealizowane w 2013 r. przychody w wysokości 4.617.823,5 tys. zł były niższe o 333.642,5 tys. zł, tj. o 6,7% od zaplanowanych w ustawie budżetowej oraz niższe o 271.532,6 tys. zł, tj. o 5,6% od osiągniętych w 2012 r. Podstawowym źródłem przychodów były obowiązkowe wpłaty pracodawców¹⁷ w wysokości 3.632.831,2 tys. zł, co stanowiło 90,4% planu i 78,7% przychodów ogółem oraz dotacja z budżetu państwa w kwocie 745.360 tys. zł (16,1% przychodów ogółem). Przyczyną niezrealizowania zaplanowanych w ustawie budżetowej przychodów z tytułu obowiązkowych wpłat zakładów pracy w wysokości 387.168,8 tys. zł, (które stanowiły 10,7% przychodów), było niższe niż planowano przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2013 r. (3.650 zł, zamiast 3.765 zł), wyższe wykorzystanie przez pracodawców ulg¹⁸ z tytułu zakupu usług u pracodawców osiągających odpowiedni wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz wzrost¹⁹ zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Dane dotyczące przychodów Funduszu w 2013 r. zostały zawarte w załączniku nr 1 do informacji.

1.2. Należności

Na dzień 31 grudnia 2013 r. należności PFRON wyniosły 737.178,2 tys. zł i były niższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej o 119.121,8 tys. zł, tj. o 13,1% oraz o 2.790,6 tys. zł, tj. o 0,4% niższe niż na koniec grudnia 2012 r. W dniu 12 marca 2014 r. PFRON dokonał korekty sprawozdania Rb-N za IV kwartał zwiększając stan należności o kwotę 2.412.955,75 zł. Korekta wynikała z faktu, iż niektóre Oddziały Funduszu przekazały dane do sprawozdania przed ostatecznym zamknięciem ksiąg rachunkowych²⁰. Największy udział miały należności z tytułu obowiązkowych wpłat pracodawców, które wyniosły 565.840,4 tys. zł i były o 74.160 tys. zł, tj. o 11,5%, niższe od planowanych oraz o 2.791 tys. zł, tj. o 0,4% niższe, niż na koniec 2012 r.

Zaległości z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON na koniec 2013 r. wyniosły 513.807,4 tys. zł i były niższe o 7.516,1 tys. zł, tj. o 1,4%, od stanu na koniec 2012 r. Wobec powyższych zaległości: wydano decyzje ratalne i odraczające termin płatności na kwotę 54.455,6 tys. zł, wszczęto postępowania upadłościowe na kwotę 183.935,9 tys. zł, wystawiono tytuły wykonawcze na kwotę 193.591,1 tys. zł, objęto postępowaniem upominawczym na kwotę 94.358,4 zł, a w odniesieniu do kwoty 30.378,4 tys. zł prowadzone są postępowania w celu wydania decyzji. Na pozostałe należności w kwocie 168.137,8 tys. zł składały się głównie zaległości z tytułu pożyczek udzielonych zakładom pracy chronionej i osobom fizycznym w ramach programów celowych oraz nierozliczone dotacje, subwencje i środki zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych z lat 1992-2007. W wyniku egzekucji administracyjnej zaległości z tytułu obowiązkowych wpłat odzyskano kwotę 92.915,4 tys. zł, tj. o 15.393,4 tys. zł (9,0%) wyższą, niż w 2012 r., głównie w wyniku wpłat komorniczych w kwocie 51.700,1 tys. zł oraz wpłat podmiotów po upomnieniach w kwocie 40.858,6 tys. zł.

Zaległości pozostałe (dotyczące innych tytułów zaległości niż wpłaty na PFRON), które zostały objęte windykacją przez Dział Windykacji w Wydziale Obsługi Prawnej wynosiły 113.669,3 tys. zł (w 2012 r. na kwotę 110.240 tys. zł), z czego wyegzekwowano 1.802,2 tys. zł, tj. 1,6%. Natomiast w ewidencji prowadzonej przez Dział Księgowości stan zaległości pozostałych na koniec 2013 r. wynosił 168.137,8 tys. zł. Różnica pomiędzy kwotą zaległości wykazaną przez Dział Księgowości, a kwotą wykazaną przez Wydział Windykacji wynika z tego, że Dział Windykacji podaje jedynie kwoty główne skierowane do windykacji, a Dział Księgowości nalicza również odsetki i koszty oraz pomniejsza zadłużenie o dokonane wpłaty. Wprawdzie Dział Księgowości przekazywał do Wydziału Windykacji wydruki z kont analitycznych prowadzonych spraw na bieżąco, jak również przekazywał elektronicznie w systemie komputerowym do modułu windykacji kwoty wpłat dokonywane przez dłużników w celu zewidencjonowania, ale dane te nie były uwzględniane w rejestrach prowadzonych przez Dział Windykacji. W konsekwencji Dział Windykacji nie posiadał informacji o aktualnym stanie zadłużenia 398 podmiotów, w stosunku, do których prowadził windykację.

¹⁷ Określone w art. 21 ust. 1, art. 23, art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. a) i art. 33 ust. 4a, ust. 7 i ust. 7a ustawy o rehabilitacji.

¹⁸ Na podstawie art. 22 ustawy o rehabilitacji.

¹⁹ W 2013 r. liczba etatów zatrudnionych osób niepełnosprawnych wzrosła o 1.357,70, tj. o 2,4% (z 57.019,63 na koniec 2012 r. do 58.377,33 na koniec 2013 r.)

²⁰ Termin zamknięcia ksiąg rachunkowych w Oddziałach przypadła na dzień 15 lutego, a dane przekazano 6 lutego.

W roku 2013 ujawniono, i z powodu przedawnienia spisano ze stanu, należności z lat 2001–2007 z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON zobowiązania 12 dłużników na kwotę 267,2 tys. zł. Przyczyną powstania przedawnień były: nieskuteczna egzekucja prowadzona przez urzędy skarbowe (cztery przypadki), przesłanie zaległych deklaracji tuż przed upływem terminu przedawnienia (cztery przypadki), nieustalenie zadłużenia w terminie (dwa przypadki), niezastosowanie w terminie skutecznego środka przez urząd skarbowy (jeden przypadek). Egzekwowanie terminowego przekazywania miesięcznych deklaracji obowiązkowych wpłat na PFRON oraz ustalenie zadłużenia w terminie w stosunku do sześciu dłużników na łączną kwotę 28.724 zł należało do obowiązków PFRON. Przyczyną powstania przedawnień było głównie zbyt późne ujawnienie zaległości podmiotów nieznajdujących się w bazie SEPW, na podstawie informacji otrzymanych z ZUS oraz nie dokonanie przez nie wpłat pomimo wydania w terminie decyzji określających.

W 2013 r. Prezes Zarządu PFRON wydał cztery decyzje o umorzeniu zaległości na kwotę 8.413,7 tys. zł, na podstawie ustaw przewidujących restrukturyzację zaległości, z tego zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej²¹ umorzono zaległości trzem podmiotom na kwotę 1.089,4 tys. zł, a zgodnie z ustawą z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy²², jednemu podmiotowi, na kwotę 7.315,3 tys. zł. Ponadto, Prezes Zarządu PFRON w 2013 r., zgodnie z art. 49 ust. 5a i ust. 5b pkt 5 oraz pkt 7 ustawy o rehabilitacji wydał 154 decyzje o umorzeniu zaległości na kwotę 2,9 tys. zł, gdy wysokość zaległej wpłaty nie przekraczała pięciokrotnej kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym, a na podstawie art. 49 ust. 5a, ust. 5b pkt 6 wymienionej ustawy wydał 28 decyzji na kwotę 768,2 tys. zł o umorzeniu zaległości, ponieważ stwierdzono brak majątku, z którego można prowadzić egzekucję. Ponadto, dokonano umorzenia na podstawie art. 49 ust. 5a, ust. 5b pkt 7 ww. ustawy na kwotę 1.319,9 tys. zł, – tj. w sytuacji, gdy jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne. Za nieściągalne uznano również, dochodzone w trybie postępowania upadłościowego, zaległości 29 podmiotów na kwotę 3.591,4 tys. zł, na mocy art. 49 ust. 5b pkt 2 ustawy o rehabilitacji w związku z umorzeniem przez sąd postępowania upadłościowego, z przyczyn, o których mowa w art. 13 oraz art. 361 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – prawo upadłościowe i naprawcze²³, tj., gdy majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

1.2.1. W prowadzonych przez Fundusz postępowaniach zmierzających do ustalenia kwot zobowiązań Prezes Funduszu wydał w 2013 r. 1.797 decyzji określających wysokość zobowiązań na kwotę 63.718,4 tys. zł, co w stosunku do 2012 r. stanowiło wzrost o 316 decyzji na kwotę 7.098,9 tys. zł, tj. o 12,5%. Ustalenia zobowiązań pracodawców dokonywano głównie poprzez weryfikację danych wykazywanych w miesięcznych deklaracjach z dokonanymi wpłatami oraz na podstawie porównania danych o stanie zatrudnienia uzyskanych z ZUS. Ustalenia zobowiązań dokonywane były także na podstawie kontroli przeprowadzanych przez PFRON, dotyczących prawidłowości danych wykazywanych w deklaracjach oraz w wyniku kontroli przeprowadzonych przez urzędy skarbowe (US) i urzędy kontroli skarbowej (UKS). W 2013 r. PFRON wysłał 526 pism do US i UKS z prośbą o przeprowadzenie kontroli poprawności w gospodarowaniu środkami zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W bazie SEPW na koniec 2013 r. zaewidencjonowanych było 125.400 pracodawców, tj. o 2.711 więcej niż w 2012 r.

Badanie 34 decyzji na kwotę 4.108,7 tys. zł (6,5% kwoty wydanych decyzji) wykazało, że były one wydawane²⁴, zgodnie z przepisami ordynacji podatkowej, a także art. 21 ust. 1, 2 i 2a oraz art. 33 ust. 3 pkt 3, ust. 4 i ust. 4a ustawy o rehabilitacji, z wyjątkiem niżej opisanych postępowań. Wszystkie decyzje zawierały elementy wymienione w art. 210 § 1 ordynacji podatkowej. Postępowania dowodowe prowadzone były zgodnie z art. 180-200 ordynacji podatkowej. W sześciu postępowaniach stwierdzono naruszenie miesięcznego lub dwumiesięcznego terminu do przeprowadzenia postępowania, określonego w art. 139 ordynacji podatkowej. Średni okres prowadzenia postępowania, od jego wszczęcia do wydania decyzji, z wyjątkiem jednego przypadku (postępowanie prowadzone w związku z decyzją kasacyjną Ministra Pracy i Polityki Społecznej), wyniósł 152 dni. Natomiast okres pomiędzy dniem doręczenia stronie zawiadomienia, wydanego na podstawie art. 200 § 1 ordynacji podatkowej, dotyczącego możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy, a dniem wydania decyzji, średnio wyniósł w sześciu postępowaniach 89 dni. Przyczyną długotrwałego postępowania były: stopień

²¹ Dz.U. z 2013 r. poz. 217.

²² Dz.U. z 2002 r., Nr 213, poz. 1800 ze zm.

²³ Dz.U. z 2012, poz. 1112 ze zm.

²⁴ W 2013 r. Prezes Zarządu PFRON upoważnił sześć osób do wydawania decyzji.

skomplikowania spraw i ich złożoność²⁵ oraz obszerność materiału dowodowego²⁶. W powyższych postępowaniach, oprócz art. 139 ordynacji, naruszono także art. 140 ordynacji podatkowej, który stanowi, że organ jest obowiązany zawiadomić stronę o każdym przypadku niezłażenia sprawy we właściwym terminie, podając przyczyny niedotrzymania terminu i wskazując nowy termin złażenia sprawy.

1.2.2. W 2013 r. utworzono odpisy aktualizacyjne z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON w kwocie 148.900,6 tys. zł na należności z tytułu wpłat pracodawców, co stanowiło 87% planu oraz o 51.037,1 tys. zł (25,5%) mniej niż w 2012 r.²⁷ W 2013 r. rozwiązano odpisy aktualizacyjne na kwotę 53.115,3 tys. zł w związku ze spłatą należności lub złożeniem deklaracji korygujących oraz wydaniem decyzji określających zobowiązanie w niższej wysokości, niż wynikające z deklaracji, co w stosunku do 2012 r. stanowiło spadek o 25.529,2 tys. zł. Ponadto, wykorzystano odpisy w kwocie 41.758,7 tys. zł w związku z brakiem należnych wpłat na PFRON, spowodowanym likwidacją podmiotu oraz decyzji o umorzeniu należności w przypadku całkowitej nieściągalności. Stan odpisów aktualizacyjnych na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 518.382,5 tys. zł i był wyższy od stanu na dzień 1 stycznia 2013 r. o 54.026,6 tys. zł. Od dnia 20 czerwca 2013 r. decyzje w sprawie utworzenia, rozwiązania i wykorzystania odpisów aktualizujących były podejmowane przez pełnomocników Prezesa Zarządu PFRON. Do tego dnia decyzje o utworzeniu odpisów podejmował Zarząd PFRON, na podstawie comiesięcznego zestawienia Wydziału Wpłat Obowiązkowych.

1.2.3. Po kontroli wykonania planu finansowego PFRON w 2012 r. NIK sformułowała wniosek dotyczący wyeliminowania opóźnień w tworzeniu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Prezes Zarządu PFRON poinformował²⁸, że Wydział Wpłat Obowiązkowych, co miesiąc przedstawiał Zarządowi PFRON zestawienie podmiotów do utworzenia odpisów aktualizacyjnych. W dniu 20 czerwca 2013 r. weszła w życie uchwała Zarządu PFRON nr 43/2013, która wprowadziła obowiązek tworzenia odpisów aktualizacyjnych wartość należności z tytułu obowiązkowych wpłat dla pracodawców posiadających zaległości we wpłatach, co do których od terminu wymagalności zapłaty upłynęło dziewięć miesięcy. W przypadku pracodawców objętych postępowaniem egzekucyjnym, postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości oraz tych, którzy złożyli wniosek o rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności zaległości z tytułu obowiązkowych wpłat, należy tworzyć odpisy aktualizacyjne niezwłocznie po zaistnieniu określonych przesłanek. Stwierdzono, że w objętych próbą 10 decyzjach o utworzeniu odpisów aktualizacyjnych na kwotę 9.993,8 tys. zł, co stanowiło 6,3% kwoty wydanych decyzji (159.468,5 tys. zł), nie przekroczono dziewięciomiesięcznego terminu od daty ujawnienia kwot zaległości w księgach PFRON do utworzenia odpisu. Zaległości dotyczyły lat 2007-2012, a ich ustalenie wynikało ze złożenia przez pracodawców deklaracji z opóźnieniem, lub wydania decyzji określającej wysokość zobowiązania na podstawie danych z ZUS, w przypadku braku deklaracji. Na podstawie próby decyzji o utworzeniu odpisów aktualizacyjnych stwierdzono, że wniosek został zrealizowany.

1.3. Ulgi we wpłatach na PFRON

W 2013 r. wpłynęło do PFRON 1.088 wniosków od pracodawców o udzielenie ulg we wpłatach na PFRON (o rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności lub umorzenie zaległości). Prezes Zarządu PFRON wydał 568 decyzji na kwotę 57.907,2 tys. zł (wraz z odsetkami) o zastosowaniu ulg, które dotyczyły decyzji o: rozłożeniu na raty – 549 na kwotę 57.284,5 tys. zł, odroczeniu terminu płatności – 18 na kwotę 561,4 tys. zł oraz umorzeniu zaległości – jedną na kwotę 61,2 tys. zł. Prezes Zarządu PFRON wydał 348 decyzji odmawiających przyznania ulg na kwotę 18.843,3 tys. zł.

Szczegółową analizą objęto 31 decyzji, co stanowi 5,5% decyzji o przyznaniu ulgi, wydanych w sprawach podmiotów, których zaległości wynosiły łącznie 5.620 tys. zł. Decyzje te były wydawane – z wyjątkiem niżej opisanych postępowań – zgodnie z przepisami ordynacji, a także przepisami ustawy o rehabilitacji. Wszystkie decyzje zawierały elementy wymienione w art. 210 § 1 ordynacji. W trakcie prowadzenia postępowań PFRON przestrzegał przepisów art. 180-200 ordynacji, dotyczących prowadzenia postępowania dowodowego. W badanych sprawach żaden podmiot nie wniósł odwołania od decyzji Prezesa Zarządu PFRON do Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

²⁵ Dotyczy to spraw, których przedmiotem są zagadnienia dotyczące finansowania zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (19X0512D6, 39S00118K1, 59X0193L8).

²⁶ Dotyczy to sprawy, w której zaistniała potrzeba badania obszernego materiału dowodowego (deklaracji ZUS) – (30Y4868A7, 26V0006G8, 14V2322J2).

²⁷ W 2012 r. utworzono odpisy aktualizacyjne na kwotę 199.937,7 tys. zł.

²⁸ Pismo z dnia 7 listopada 2013 r, znak: WAW/204/2013.

Prezes Zarządu PFRON przyznawał ulgi w spłacie należności, głównie rozkładając je na raty, po dokonaniu analizy zebranego materiału dowodowego, z uwzględnieniem sytuacji finansowej zobowiązanych podmiotów, tj. w przypadkach określonych art. 49 ust. 5c ustawy o rehabilitacji. Podstawowymi wskaźnikami przy podejmowaniu decyzji o zastosowaniu ulg był wskaźnik bieżącej płynności oraz wskaźnik zadłużenia ogółem, a także brano pod uwagę wcześniej zastosowane ulgi i wywiązywanie się z warunków w nich określonych. W decyzjach o rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności były prawidłowo naliczane opłaty prolongacyjne, na podstawie art. 57 ordynacji i przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej a także zakres informacji, które muszą być zawarte w rachunkach²⁹. W decyzji o umorzeniu wierzytelności wskazano na zaistnienie przesłanek całkowitej nieściągalności zawartych w art. 49 ust. 5a i 5b ustawy o rehabilitacji, tj. zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, stwierdzenie braku majątku i okoliczności, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne.

W dwóch sprawach (na 31 zbadanych)³⁰ stwierdzono naruszenie terminów wydania decyzji określonych w art. 139 ordynacji oraz art. 140 ordynacji, z którego wynika, że organ jest obowiązany zawiadomić stronę o każdym przypadku niezalutwienia sprawy w terminie, podając przyczyny jego niedotrzymania oraz wskazując nowy termin zalutwienia sprawy.

2. Planowanie i realizacja wydatków Funduszu

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie planowanie i wydatkowanie środków PFRON.

Wydatki Funduszu w 2013 r. zostały zrealizowane w kwocie 4.871.720,5 tys. zł, co stanowiło 95,7% wydatków określonych w ustawie budżetowej (5.088.906 tys. zł). W porównaniu z 2012 r. wydatki Funduszu były wyższe o 35.414,6 tys. zł, tj. o 0,7%. Zarząd Funduszu dokonał w zakresie wydatków dwóch zmian (przesunięcia pomiędzy pozycjami planu) – po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych oraz zgody Ministra Finansów. Zgłoszone przez Zarząd PFRON zmiany wynikały z większej niż prognozowano ilości wniosków o refundację składek na ubezpieczenia społeczne oraz z konieczności zabezpieczenia prawidłowej realizacji zadania „Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami” w zakresie likwidacji barier w zakładach opieki zdrowotnej, w urzędach i placówkach edukacyjnych, w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.

Dane dotyczące wydatków Funduszu w 2013 r. zostały zawarte w załączniku nr 1 do informacji.

W dniu 31 grudnia 2013 r. zobowiązania niewymagalne PFRON wyniosły 109.578 tys. zł (w tym 92.925,3 tys. zł, tj. 84,8%, stanowiły nadpłaty z tytułu obowiązkowych wpłat pracodawców) i były wyższe o 37.208,3 tys. zł (o 51,4%) niż na koniec 2012 r. Wzrost zobowiązań z tytułu wpłat obowiązkowych spowodowany był m.in. niezłożeniem deklaracji przez część zobowiązanych podmiotów i dokonaniem wpłat przed zarejestrowaniem się w ewidencji PFRON. Występowały również przypadki, że podmioty zobowiązane do wpłat na PFRON uiściły wyższe kwoty, niż wynikało to z deklaracji. Na wzrost zobowiązań wpływ miała również zmiana w aplikacji systemu e-Pfron, która nałożyła na pracodawców obowiązek złożenia deklaracji na nowych formularzach. Część pracodawców złożyła błędne deklaracje, a część po terminie, co uniemożliwiło ich zaksięgowanie w 2013 r. Na dzień 31 grudnia 2013 r. w PFRON nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

2.1. Zadania realizowane przez Biuro i Oddziały PFRON

Na zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji, realizowane przez Biuro Funduszu, Oddziały PFRON, jednostki samorządu wojewódzkiego i powiatowego ustalono w planie po zmianach wydatki w kwociach 4.723.895 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 4.580.842,5 tys. zł³¹, tj. o 3% niższej niż planowano. W porównaniu do 2012 r. wydatki te były wyższe o 93.240,1 tys. zł, tj. o 2,1%. W strukturze zrealizowanych wydatków największy udział miały dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych – 3.225.080,1 tys. zł, tj. 66,2% ogółu wydatków oraz przelewy redystrybucyjne na zadania realizowane przez samorządy wojewódzkie i powiatowe na rzecz osób niepełnosprawnych oraz koszty obsługi tych zadań – 798.410,9 tys. zł, tj. 16,4% ogółu wydatków.

²⁹ Dz.U. z 2005 r. Nr 165, poz. 1373 ze zm.

³⁰ Prowadzonych w stosunku do podmiotów: 10Y1711K1 postępowanie trwało 216 dni, 14Y4582J2 postępowanie trwało 279 dni.

³¹ Wydatki ogółem, pomniejszone o wydatki bieżące (własne), wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, wydatki inwestycyjne (łącznie z zakupami) oraz zwroty dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości.

Dane dotyczące liczby, stanu i wartości dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (tj. wydatków mających największy udział w strukturze wydatków ogółem poniesionych w 2013 r.) przedstawiono w załączniku nr 2 do informacji.

Na refundację składek na ubezpieczenia społeczne osób niepełnosprawnych wydatkowano 78.674,1 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach. Wydatki na to zadanie były o 2.297,3 tys. zł, tj. o 3%, wyższe od wydatków poniesionych w 2012 r. Z kwoty 78.674,1 tys. zł wydatkowano: 74.845,7 tys. zł na ubezpieczenie 31.728 osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą oraz 3.828,4 tys. zł na ubezpieczenie 2.900 niepełnosprawnych rolników lub zobowiązanych do płacenia składek za niepełnosprawnego domownika.

Na realizację programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej wydatkowano 54.190,6 tys. zł, tj. 53,4% planu po zmianach (stanowiło to 145,9% wydatków zrealizowanych w 2012 r.). W ramach tego zadania sfinansowano realizację 17 projektów (w tym osiem projektów z lat poprzednich i dziewięć nowych projektów), dla których PFRON był beneficjentem systemowym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013 (POKL)³². W 2013 r. wsparciem objęto 8.854 osoby niepełnosprawne, tj. 93% planowanej wartości wskaźnika (9.510 osób) – co NIK ocenia pozytywnie. Niepełne wykorzystanie środków wynikało m.in. z nierozpoczęcia trzech projektów w pierwotnie planowanym terminie – z przyczyn niezależnych od PFRON; niższych niż planowano wydatków poniesionych na wynagrodzenia osób zaangażowanych w realizację projektu; z opóźnień w realizacji zadań merytorycznych przez partnerów projektów; z nieterminowego składania przez partnerów wniosków o płatność/zestawienia poniesionych wydatków; z oszczędności, które powstały w trakcie realizacji projektów. Szczegółowe badanie wydatków w kwocie 16.314,6 tys. zł poniesionych ze środków PFRON w 2013 r. na realizację trzech projektów POKL wykazało, że zostały one zrealizowane zgodnie z umowami o dofinansowanie projektów i umowami partnerskimi na rzecz realizacji projektów oraz z obowiązującą w PFRON procedurą rozliczania projektów POKL.

Na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych wydatkowano 47.594,4 tys. zł, tj. 95,2% planu po zmianach. W ww. kwocie 23.797,2 tys. zł stanowiła dotacja celowa z budżetu państwa. Wydatki na to zadanie były o 1.535,4 tys. zł, tj. o 3,3%, wyższe od wydatków zrealizowanych w roku poprzednim.

W 2013 r., stosownie do postanowień art. 36 ustawy o rehabilitacji, Fundusz zlecał fundacjom i organizacjom pozarządowym realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Na realizację 525 projektów PFRON wypłacił łącznie 168.420,4 tys. zł (w tym zobowiązania z 2012 r.), co stanowiło 86,9% planu po zmianach. W stosunku do roku poprzedniego wydatki na ten cel wzrosły o 3,7%. Kontrolą objęto trzy umowy o najwyższej wartości zawarte przez Biuro PFRON w ramach XI konkursu o zlecenie realizacji zadań (w formie wsparcia) z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych³³, na podstawie których wypłacono łącznie 3.696,9 tys. zł. Powyższa kwota stanowiła 25,2% ogólnej kwoty wydatków poniesionych przez Biuro PFRON w 2013 r. na dofinansowanie umów w ramach XI konkursu (14.654,9 tys. zł)³⁴. W wyniku przeprowadzonego badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Kontrola publikacji XI konkursu wykazała, że w Biurze PFRON przestrzegano przepisów określonych w art. 13 ust. 3 oraz art. 15 ust. 2j ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych poniesiono wydatki w kwocie 117.772,7 tys. zł, co stanowiło 91,7% planu po zmianach i 79,4% wydatków z 2012 r. Z ww. wydatków sfinansowano realizację pięciu programów. Kontrola wydatków na łączną kwotę 418,6 tys. zł, poniesionych w ramach dwóch programów, tj. „Wsparcie inicjatyw” oraz „Program wsparcia międzynarodowych imprez sportowych dla osób niepełnosprawnych organizowanych na terenie Polski”, nie wykazała nieprawidłowości.

Na dofinansowanie w wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez zakłady pracy chronionej poniesiono wydatki w kwocie 3.179,4 tys. zł, co stanowiło 57,8% planu po zmianach. Wydatki te były wyższe od wydatków zrealizowanych w 2012 r. o 26,1%. Ze środków na to zadanie dofinansowanych zostało 122 zakładów pracy chronionej (zpch), w których zatrudnionych było 12.077,90 osób niepełnosprawnych

³² Priorytet I Zatrudnienie i Integracja społeczna Działanie 1.3 Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej.

³³ Konkurs zorganizowany stosownie do zapisów art. 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).

³⁴ Bez zobowiązań 2012 r. i bez środków wydatkowanych na obsługę zadania.

(w przeliczeniu na etaty). Przyczynami niższego niż planowano wykonania wydatków było m.in. niewywiązywanie się pracodawców z warunków zawartych w umowach, spłata kredytów przez pracodawców przed terminem określonym w umowie kredytu, nieterminowe przedkładanie przez pracodawców dokumentów stanowiących podstawę do przekazania środków z PFRON. Szczegółowe badanie wydatków na łączną kwotę 562,2 tys. zł, poniesionych na realizację trzech umów, wykazało, że udzielenie dofinansowania ze środków PFRON było zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków PFRON³⁵.

Na zwrot kosztów: budowy i rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych wydatkowano 6.751,1 tys. zł, tj. 79% planu po zmianach. Niepełna realizacja planu wynikała z refundacyjnego charakteru zadania (rozliczenie i wypłata środków za IV kwartał 2013 r., nastąpiły w I kwartale 2014 r.). Fundusz zwrócił część kosztów budowy lub rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych 167 zpch, w których zatrudnionych było 32.450,78 osób niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etaty).

Na realizację działań wyrównujących różnice między regionami Oddziały PFRON wydatkowały 77.077,1 tys. zł (co stanowiło 91,2% planu po zmianach i 142,4% wydatków 2012 r.) na dofinansowanie 604 projektów w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II”.

W 2013 r. Fundusz dofinansował badania, ekspertyzy oraz analizy dotyczące rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wynikające z zawartych umów w kwocie 2.730,7 tys. zł. W wyniku szczegółowego badania umowy o dofinansowanie ze środków PFRON projektu pn. „Zatrudnienie osób niepełnosprawnych – perspektywy wzrostu”, w ramach którego dokonano wydatków w kwocie 526,7 tys. zł, stwierdzono, że przelewu pierwszej transzy przyznanego beneficjentowi dofinansowania w kwocie 400 tys. zł dokonano z jednodniowym opóźnieniem, co było niezgodne z § 8 umowy o dofinansowanie realizacji projektu, zawartej w dniu 21 grudnia 2012 r. Przyczyną było m.in. zaangażowanie pracowników PFRON w terminowe zakończenie weryfikacji formalnej wniosków złożonych w XI konkursie o zlecenie realizacji zadań na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji i ogłoszenia jego wyników.

W ramach zadania pn. „Dofinansowanie kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się”³⁶ Oddziały PFRON wydatkowały 959,7 tys. zł, tj. 87,2% planu po zmianach, na realizację 1.762 umów. Fundusz wydatkował także w 2013 r. w ramach zadania pn. „Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących” kwotę 1,3 tys. zł na sfinansowanie jednego wniosku o refundację kosztów wydania certyfikatów dla dwóch psów asystujących, zgodnie z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego³⁷.

2.2. Zadania realizowane przez samorządy powiatowe i wojewódzkie

W 2013 r. na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz pokrycie kosztów obsługi tych zadań Fundusz przekazał samorządom 798.410,9 tys. zł, co stanowiło 99,8% kwoty zaplanowanej, 16,4% wydatków ogółem Funduszu i 81% środków przekazanych w 2012 r.

Samorządy powiatowe otrzymały środki w wysokości 666.398 tys. zł, z której wykorzystywały 665.533 tys. zł, tj. 99,9%. na dofinansowanie m.in.:

- kosztów działalności 678 warsztatów terapii zajęciowej (362.514,7 tys. zł);
- zaopatrzenia 178.375 osób w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (109.931,2 tys. zł);
- likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych dla 14.579 osób (51.185,4 tys. zł);
- turnusów rehabilitacyjnych, z których skorzystały 60.282 osoby (48.574,8 tys. zł).

³⁵ Dz.U. Nr 70, poz. 603.

³⁶ Dz.U. Nr 209, poz. 1243.

³⁷ Dz.U. Nr 64, poz. 399.

Samorządom wojewódzkim PFRON przekazał na zadania i obsługę środki w wysokości 132.012,5 tys. zł, które zostały wykorzystane w kwocie 131.477,8 tys. zł, tj. 99,6%, a wydatki dotyczyły głównie dofinansowania: kosztów działania i tworzenia 71 zakładów aktywności zawodowej (58.474,8 tys. zł) oraz robót budowlanych dla 172 inwestorów (55.082,3 tys. zł).

Kontrola terminowości przekazywania środków przez Fundusz samorządom w dwóch wybranych miesiącach 2013 r. wykazała, że wnioski o wypłatę środków realizowane były przez PFRON w terminie wskazanym w § 7 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym³⁸ (14 dni od daty zarejestrowania wniosków w PFRON).

2.3. Wydatki bieżące (własne)

W ustawie budżetowej na 2013 r. zaplanowano wydatki bieżące PFRON w wysokości 359.471 tys. zł (w tym kwota 158.422 tys. zł dotyczyła wydatków i kosztów bieżącej działalności Biura i Oddziałów Funduszu, a pozostała kwota 201.049 tys. zł odpisu aktualizującego wartość należności, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności). Zrealizowane wydatki wyniosły 275.606 tys. zł, tj. 76,7% planu. Wydatki te były niższe o 64.007 tys. zł od wydatków poniesionych w 2012 r., co wynikało głównie z niższego w stosunku do 2012 r. odpisu aktualizującego należności. Na kwotę 275.606 tys. zł złożyły się wydatki poniesione na funkcjonowanie Biura i Oddziałów PFRON – 119.549,8 tys. zł (59,8% planu) oraz na ww. odpis aktualizujący – 156.056,2 tys. zł. W porównaniu do roku poprzedniego wydatki na funkcjonowanie PFRON były niższe o 3.936 tys. zł, tj. o 3,4%. Głównymi przyczynami niższej niż planowano realizacji wydatków bieżących, było m.in. zmniejszenie wydatkowania środków finansowych na cele marketingowe, tj. na ogłoszenia, reklamy, artykuły sponsorowane w prasie, radiu i telewizji (wykorzystywane były bezpłatne kanały informacyjne lub zamieszczano ogłoszenia bezpłatnie) oraz niższe od szacownych ceny oferowanych dostaw i usług.

2.3.1. Wydatki na wynagrodzenia zaplanowano w ustawie budżetowej w wysokości 52.282 tys. zł, tj. w wysokości kwoty planowanej w 2012 r. Wykonanie wydatków wyniosło 52.256 tys. zł i było niższe od planu o 26 tys. zł (o 0,1%). Wydatki na ten cel stanowiły 1,1% ogółu wydatków Funduszu i były wyższe o 38 tys. zł (o 0,1%) od wydatków zrealizowanych w 2012 r. Przeciętne wynagrodzenie w 2013 r. wyniosło 4.590 zł (bez nagrody rocznej 4.296 zł) i było niższe niż w 2012 r. o 42 zł, tj. 0,9%. W planie na 2013 r. przewidziano zatrudnienie pracowników na 933,25 etatach, tj. w wysokości planowanej na 2012 r. Przeciętne zatrudnienie (w osobach, w przeliczeniu na pełne etaty) wyniosło 948,74 etatu i było wyższe niż w 2012 r. o 9,23 etaty (o 0,9%), natomiast w stosunku do planowanego średniorocznego zatrudnienia w 2013 r. było wyższe o 15,49 etatu. Przyczyną wzrostu liczby etatów w 2013 r. w odniesieniu do wielkości planowanej było zatrudnianie pracowników na czas określony do realizacji projektów UE, a także na umowę na zastępstwo.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w załączniku nr 3 do informacji.

2.3.2. Ponadto, w Biurze Funduszu realizowano w 2013 r. 221 umów zleceń i o dzieło³⁹ (tj. o 76 mniej w stosunku do 2012 r.), w ramach których w 2013 r. wydatkowano 1.238,2 tys. zł. W wyniku badania 51 umów (z tego 50 umów zlecenia i jedna umowa o dzieło) na łączną kwotę 149,1 tys. zł, tj. 12% wydatków poniesionych na ten cel, stwierdzono, że powyższe umowy oraz wnioski o ich zawarcie, a także protokoły odbioru przedmiotu umowy zostały sporządzone zgodnie z obowiązującą w PFRON procedurą w tym zakresie oraz były celowe i gospodarne.

2.3.4. Wydatki inwestycyjne i wydatki na zakupy zrealizowano w kwocie 11.824,6 tys. zł, co stanowiło 28,7% planu po zmianach. Z kwoty tej sfinansowano m.in. usługi dotyczące modyfikacji systemu SODiR, w tym uwzględniające zmiany legislacyjne (5.283,3 tys. zł), zakupy: macierzy dyskowej (2.613,5 tys. zł), biblioteki wirtualnej (1.013,7 tys. zł), sprzętu komputerowego do Biura Funduszu i Oddziałów PFRON (1.256,8 tys. zł) oraz licencji i oprogramowania (435,9 tys. zł). Niepełna realizacja planu wydatków inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych wynikała, przede wszystkim z przesunięcia na 2014 r. części wydatków związanych z wdrożeniem Strategii Informatyzacji PFRON, jak również, m.in. z unieważnienia postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego dotyczącego zakupu samochodów, z uzyskania oszczędności przy zakupie zestawów komputerowych oraz z niewystąpienia potrzeby rozbudowy systemu telefonii. W ocenie NIK, niski stopień wykonania planu wydatków wynikał w części z przyczyn niezależnych od PFRON oraz z czasochłonności

³⁸ Dz.U. Nr 88, poz. 808 ze zm.

³⁹ 26 umów dotyczyło okresów wcześniejszych.

przygotowań do wdrożenia Strategii Informatyzacji PFRON. Wpływ na niewykonanie części wydatków miało także późne rozpoczęcie czynności związanych z przygotowaniem i wszczęciem dwóch postępowań na świadczenie usług informatycznych (opisane poniżej).

Szczegółową kontrolą objęto wydatki poniesione przez PFRON w 2013 r. w łącznej kwocie 27.657,6 tys. zł, co stanowiło 22,7% wydatków bieżących PFRON i wydatków inwestycyjnych (w tym zakupów)⁴⁰. Wydatki te, w ocenie NIK, dokonywane były zgodnie z planem finansowym PFRON, na zakupy i usługi służące realizacji celów Funduszu.

Kontrolą objęto cztery zamówienia publiczne, o łącznej wartości 39.341,4 tys. zł, w ramach których w 2013 r. poniesiono wydatki w kwocie 7.309,1 tys. zł dotyczące: dostawy zestawów komputerowych i laptopów (w trybie przetargu nieograniczonego), usługi konserwacji i modyfikacji SEPW⁴¹ (w trybie z wolnej ręki), realizacji podsystemu FROND-END w modelu Outsourcingu i wystawiania UPO, asysty technicznej, modyfikacji systemu SODiR⁴² oraz uzyskania licencji (...) (w trybie z wolnej ręki), dostawy bonów towarowych dla pracowników PFRON (w trybie przetargu nieograniczonego).

W wyniku badania stwierdzono, że:

- w przypadku dwóch zamówień dotyczących: dostawy bonów towarowych dla pracowników PFRON (wartość zamówienia 920,3 tys. zł) oraz dostawy zestawów komputerowych i laptopów (na 1.823,2 tys. zł) wystąpiły błędy w dokumentacji powstałej w toku prowadzonego postępowania, dotyczące m.in. pomyłek pisarskich w odniesieniu do przywoływanej numeracji załączników SIWZ oraz wskazywania w protokołach niewłaściwych osób biorących udział w postępowaniu. Powodem powyższego były pomyłki pracowników. NIK zwraca uwagę, iż stwierdzone w toku kontroli pomyłki pisarskie w dokumentacji dotyczącej prowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych, mogą świadczyć o jej nierzetelnym sporządzaniu przez członków komisji przetargowych oraz niezachowaniu należytej staranności przez osoby dokonujące weryfikacji i zatwierdzania tej dokumentacji;
- w przypadku dwóch zamówień prowadzonych w trybie z wolnej ręki, stwierdzono późne rozpoczęcie czynności związanych z przygotowaniem i wszczęciem postępowania, mogące skutkować niezachowaniem ciągłości – w zakresie usług dotychczas świadczonych i niezbędnych dla realizacji zadań statutowych przez PFRON. W jednym przypadku dotyczyło to umowy w zakresie realizacji podsystemu FROND-END w modelu Outsourcingu i wystawiania UPO⁴³, asysty technicznej, modyfikacji systemu SODiR oraz uzyskania licencji (...), o wartości zamówienia 32.674,9 tys. zł (w ramach którego w 2013 r. poniesiono wydatki w kwocie 4.394,5 tys. zł). Realizację postępowania o udzielenie zamówienia rozpoczęto w dniu 8 marca 2013 r., a umowa na świadczenie usług trwała do dnia 31 marca 2013 r. Z uwagi na brak porozumienia z wykonawcą (Sygnity S.A.) odstąpiono od negocjacji, a kolejne przygotowania przetargowe rozpoczęto w dniu 24 kwietnia 2013 r., tj. dopiero po upływie prawie miesiąca od wygaśnięcia poprzedniej umowy na świadczenie usługi. W wyniku przeprowadzonego postępowania umowę zawarto w dniu 20 czerwca 2013 r. Zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości działania SODiR wiązało się z koniecznością podpisania przez dotychczasowego wykonawcę, oświadczenia o nieodpłatnym dalszym świadczeniu tej usługi.

Drugi przypadek dotyczył postępowania na usługi konserwacji i modyfikacji SEPW (o wartości zamówienia 3.923 tys. zł, w ramach którego w 2013 r. poniesiono wydatki w kwocie 1.737,5 tys. zł). Realizację postępowania rozpoczęto dopiero na dwa tygodnie przed terminem wygaśnięcia dotychczasowej umowy z Asseco Poland S.A., tj. 23 lutego 2013 r., w ramach której realizowano m.in. usługi hostingu Systemu. Późne rozpoczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w sprawie wyłonienia wykonawcy na

⁴⁰ W łącznej kwocie 121.584,6 tys. zł – bez wydatków w kwocie 165.846 tys. zł dotyczących: wynagrodzeń – 52.256,4 tys. zł, składek na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy – 9.798,8 tys. zł, odpisu aktualizującego odpis należności – 156.056,2 tys. zł.

⁴¹ Jak wskazano w uzasadnieniu wniosku o powołanie komisji przetargowej, System Ewidencji i Poboru Wpłat został zbudowany w celu realizacji przez PFRON zadań z zakresu obsługi pracodawców zobowiązanych do dokonywania obowiązkowych wpłat na Fundusz, wynikających z ustawy o rehabilitacji. PFRON nie jest w stanie samodzielnie konserwować i modyfikować SEPW2.0 z powodu zamkniętości technicznej systemu.

⁴² Jak w skazano w uzasadnieniu wyboru trybu postępowania, System Obsługi Dofinansowań i Refundacji działający od 2004 r. wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą teleinformatyczną oraz podsystemami FROND-END i UPO został zbudowany wyłącznie w celu realizacji przez PFRON zadań z zakresu dofinansowania do wynagrodzeń oraz refundacji składek na ubezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy o rehabilitacji i stanowi jedną funkcjonalną całość.

⁴³ Urzędowe Poświadczenie Odbioru, na które składają się dokumenty: Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia i Urzędowe Poświadczenie Doręczenia.

świadczenie usługi hostingu Systemu Front-End aplikacji e-Pfron⁴⁴, w trybie przetargu nieograniczonego i niezakończenie go w terminie zapewniającym ciągłość i dostępność do Systemu, wiązało się z koniecznością zawarcia umowy na świadczenie usługi hostingu Systemu e-Pfron w okresie od 24 lutego do 30 kwietnia 2013 r. z Asseco Poland S.A. w kwocie minimalnie niższej od kwoty 14.000 Euro, pozwalającej na nie stosowanie przepisów Prawa zamówień publicznych.

Przyczynami późnego podjęcia realizacji postępowań były m.in. przedłużające się negocjacje prowadzone z dotychczasowymi wykonawcami w zakresie upubliczniania kodów i dokumentacji oprogramowania, a także ograniczenia z ich strony w odniesieniu do przekazywania informacji dotyczących warunków logistycznych i technicznych systemu. NIK pozytywnie ocenia kontynuowane w 2013 r. działania PFRON w celu uniezależnienia się od dotychczasowych dostawców ww. usług, podejmowane w kierunku uzyskania m.in. kodów źródłowych i przejęcia praw autorskich (będących w 2013 r. własnością firm Asseco Poland S.A. i Sygnity S.A.) do użytkowanych systemów SEPW i SODiR, niezbędnych do realizacji zadań statutowych. Nieposiadanie praw autorskich i kodów źródłowych skutkuje koniecznością zawierania kolejnych umów z dotychczasowymi wykonawcami (twórcami systemów) w trybie z wolnej ręki.

2.4. Dotacje

W 2013 r. dotacja z budżetu państwa wyniosła 745.360 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach i została wykorzystana na:

- dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (721.562,8 tys. zł)⁴⁵,
- zrekompensowanie gminom 50% utraconych dochodów na skutek zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzonych zakładów pracy chronionej lub zakładów aktywizacji zawodowej z podatku od nieruchomości, podatku rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych (23.797,2 tys. zł)⁴⁶.

Ponadto Fundusz otrzymał dotację celową ze środków UE⁴⁷ na realizację programów z udziałem środków UE na rzecz osób niepełnosprawnych, przewidzianych do wdrożenia w danym roku, która wyniosła 35.646 tys. zł, tj. 100,07% planu. Wyższe wykonanie dotacji wynikało z wyższej o 26,4 tys. zł kwoty dotacji przekazanej przez Instytucję Pośredniczącą w związku z przesunięciem środków w ramach Priorytetu I przez IP2 na Poddziałanie 1.3.6.

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w wykorzystaniu ww. dotacji.

2.5. Stan Funduszu

Stan Funduszu w dniu 1 stycznia 2013 r. wynosił 699.856,8 tys. zł, tj. o 179.224,8 tys. zł (o 34,4%) więcej, niż planowano w ustawie budżetowej na 2013 r., oraz o 59.299,4 tys. zł (o 9,3%) więcej, niż na początek 2012 r. Na stan Funduszu składały się głównie środki pieniężne (z lokatami) w kwocie 597.769,1 tys. zł.

Największy wzrost w stosunku do planu dotyczył środków pieniężnych (83,2%) i wynikał z faktu, iż na etapie planowania przychodów i wydatków Funduszu na 2013 r. zakładano, że stan Funduszu na początek 2013 r. będzie niższy, niż wykonanie stanu Funduszu na początek 2012 r. o 119.925 tys. zł. Przy konstruowaniu planu na 2013 r. zakładano również, iż Fundusz wykorzysta w 2012 r. na pokrycie wydatków kwotę 5.032.636 tys. zł, zaś faktyczna realizacja wydatków była niższa, i wyniosła 4.836.306 tys. zł. Wpłynęło to bezpośrednio na faktyczny, wyższy stan Funduszu na początek 2013 r., w tym stan środków pieniężnych.

W dniu 31 grudnia 2013 r. stan Funduszu wynosił 457.784,5 tys. zł, o 33.365,5 tys. zł (7,9%) więcej od planu wg ustawy budżetowej i o 242.072,3 tys. zł, tj. o 34,6%, mniej od stanu Funduszu na 1 stycznia 2013 r. Największy wzrost dotyczył środków pieniężnych (o 104,2%).

Stan Funduszu na koniec 2013 r. był niższy, niż na początku roku, ale jednocześnie był wyższy do wartości zaplanowanej. Główną przyczyną było zrealizowanie wydatków i przychodów Funduszu w wysokości niższej, niż zakładano.

⁴⁴ Umowa została zawarta z nowym wykonawcą w marcu 2013 r. i umożliwiała wykonywanie usługi od maja 2013 r.

⁴⁵ Określona w art. 46a ust. 1 pkt. 1 ustawy o rehabilitacji.

⁴⁶ Określona w art. 46a ust. 1 pkt. 2 ustawy o rehabilitacji.

⁴⁷ Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt. 2 ustawy o rehabilitacji.

2.6. Wydatki PFRON w układzie zadaniowym

W uzasadnieniu do ustawy budżetowej wydatki Funduszu w 2013 r. zostały zaplanowane w dwóch funkcjach państwa: funkcji 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* oraz funkcji 14 *Rynek pracy*.

W ramach funkcji 13 i zadania 13.1. *Pomoc i integracja społeczna*⁴⁸ Fundusz realizował podzadanie 13.1.3. *Wyrównywanie szans i integracja społeczna osób niepełnosprawnych*, którego celem było utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich aspektach życia, a miernikiem realizacji celu był – *Udział osób niepełnosprawnych objętych działaniami w zakresie rehabilitacji w zbiorowości osób niepełnosprawnych 16 lat i więcej/PFRON-BAELI*. W ramach tego podzadania realizowano trzy działania (13.1.3.1., 13.1.3.2., 13.1.3.4.), dla których określono cele i mierniki ich wykonania.

W ramach funkcji 14 i zadania 14.1 *Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu*⁴⁹, Fundusz realizował podzadanie 14.1.5 *Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych*, którego celem było zapewnienie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, a miernikiem realizacji celu był – *Współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym*. W ramach tego podzadania realizowano trzy działania (14.1.5.1., 14.1.5.2., 14.1.5.3.), dla których określono cele oraz mierniki ich realizacji.

Podzadania i działania ujęte w planowanych wydatkach Funduszu w układzie zadaniowym oraz treść ich celów odzwierciedlały priorytety i obszar działalności PFRON określone w ustawie o rehabilitacji.

W ocenie NIK wydatki budżetu PFRON w układzie zadaniowym były na bieżąco korygowane, stosownie do zmian wprowadzonych do budżetu Funduszu w układzie tradycyjnym. Wykonanie planu wydatków w układzie zadaniowym (po zmianach) wykazano w kwocie równej kwocie wykonania planu wydatków w układzie tradycyjnym (po zmianach). W odniesieniu do wartości docelowych mierników, Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że zostały one osiągnięte.

3. Sprawozdania

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdawczość roczną Funduszu. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli sprawozdania budżetowe:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2013 r. planu finansowego PFRON (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego PFRON w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał (Rb-Z),

przekazują prawdziwy i rzetelny obraz przychodów, wydatków, a także należności i zobowiązań oraz zostały sporządzone terminowo i prawidłowo⁵⁰. Kwoty wykazane w sprawozdaniach są zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

4. Księgi rachunkowe

Funkcjonujące w PFRON zasady rachunkowości spełniały wymogi określone w art. 10 ustawy o rachunkowości. Wskazać należy, że w instrukcji emisji, obiegu i kontroli dokumentów księgowych, obowiązującej w Biurze Funduszu wprowadzono zmiany dotyczące rejestracji dowodów zakupu, m.in. poprzez ostemplowanie ich datą wpływu i bezzwłoczne przekazywanie do działu księgowości celem rejestracji i dekretacji na właściwą komórkę

⁴⁸ Zadanie 13.1. było realizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a PFRON realizował w ramach tego zadania podzadanie 13.1.3.

⁴⁹ Zadanie 14.1 było realizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a PFRON realizował w ramach tego zadania podzadanie 14.1.5.

⁵⁰ Zasady sporządzania sprawozdań określono w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 20, poz. 103), które zostało uchylone z dniem 24 stycznia 2014 r. przez rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 119). Rozporządzenie to w § 20 pkt 1 stanowi, że dysponent PFRON sporządza sprawozdanie Rb-40 za IV kwartały 2013 r. oraz za okresy sprawozdawcze 2014 r. i przekazuje za pośrednictwem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w terminach określonych w załączniku nr 42 do tego rozporządzenia; w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. Nr 298, poz. 1766). Podstawę prawną sporządzania sprawozdań Rb-N i Rb-Z stanowi rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. Nr 43, poz. 247 ze zm.).

merytoryczną. Wskazano także, iż opis merytoryczny i weryfikacja pod względem formalno-rachunkowych powinny odbyć się w czasie pozwalającym na dokonanie płatności w terminie. Określono, że dowód zakupu powinien zostać zwrócony do działu księgowości nie później niż trzy dni robocze przed terminem płatności. W ww. instrukcji nie określono jednak terminu na dokonanie potwierdzenia merytorycznego i formalno-rachunkowego na dowodach. Tym samym Fundusz nie w pełni zrealizował wniosek pokontrolny, sformułowany w powyższym zakresie, w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 16 kwietnia 2013 r., po przeprowadzeniu kontroli w zakresie wykonania planu finansowego PFRON w 2012 r. Ponadto, w polityce rachunkowości zmieniono zapisy dotyczące terminów ujmowania w księgach rachunkowych dowodów, które wpłynęły w następnym miesiącu, a dotyczą operacji gospodarczych poprzedniego miesiąca oraz określono terminy zamykania miesięcznych okresów rozrachunkowych. Tym samym Fundusz zrealizował wniosek pokontrolny NIK sformułowany w powyższym zakresie, po przeprowadzeniu kontroli wykonania planu finansowego PFRON w 2012 r.

W wyniku przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz bezpośredniego badania próby 119 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych (tj. 4,2% zbioru dowodów i zapisów księgowych stanowiących populację wydatków⁵¹) o wartości 27.657,6 tys. zł (w tym 107 o wartości 26.020,3 tys. zł wylosowanych metodą monetarną⁵² oraz 12 o wartości 871,4 tys. zł dobranych w sposób celowy)⁵³ w zakresie poprawności formalnej dowodów i dekretacji, stwierdzono błędy formalne w zakresie: dekretacji i sposobu nanoszenia korekt, błędnych opisów merytorycznych, braku weryfikacji poprawności zapisów dokonanych przez wystawców faktur przyjętych przez jednostkę do zapłaty (w przypadku 26 dowodów stanowiących 21,8% badanej próby dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych⁵⁴), co było niezgodne z art. 21 i art. 22 ustawy o rachunkowości, oraz przekroczenie określonego kwotowo zakresu udzielonego upoważnienia do zatwierdzania dowodów księgowych w imieniu kierownika jednostki (w czterech przypadkach).

Badanie wiarygodności zapisów księgowych, tj. prawidłowości ich ujęcia w urzędzeniach księgowych wykazało, że zostały one ujęte we właściwej wartości w okresie sprawozdawczym oraz ze wskazaniem odpowiednich kont i podziałek klasyfikacji budżetowej, z wyjątkiem czterech przypadków ujęcia w księgach rachunkowych zapisów księgowych na kwotę 910,5 tys. zł w innych miesiącach, niż nastąpiła operacja gospodarcza, co było niezgodne z art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Nie miało to jednak wpływu na sprawozdawczość roczną PFRON.

NIK zwraca uwagę, że stwierdzone w toku kontroli błędy formalne, dotyczące objętych badaniem zapisów i odpowiadających im dowodów księgowych dotyczyły w dużej mierze dokumentów z okresu przed wprowadzeniem zmian w polityce rachunkowości i instrukcji emisji, obiegu i kontroli dokumentów księgowych, wnioskowanych przez NIK po ubiegłorocznej kontroli planu finansowego PFRON.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznego sprawozdania Rb-40 i sprawozdań za IV kwartał RB-N i Rb-Z oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości. Natomiast Izba ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych, biorąc pod uwagę wyniki badania zgodności⁵⁵ w odniesieniu do systemu księgowego.

⁵¹ Badana populacja: 2.820 zapisów księgowych i odpowiadających im dowodów księgowych o wartości 45.351,2 tys. zł.

⁵² Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

⁵³ Do łącznej kwoty dotyczącej próby dowodów wliczono także zapisy księgowe w kwocie ogółem 765.903,88 zł wynikające z faktury nr FJSJ/000299/13 na kwotę 1.256.801,69 zł, które z uwagi na ich wartość niższą od 359.930,00 zł (interwał losowania) nie zostały wylosowane przez MUS do badania.

⁵⁴ Na łączną kwotę 6.135,6 tys. zł.

⁵⁵ Jeden z elementów objętych badaniem metodą MUS.

III. Informacje dodatkowe

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli wniosowała w wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym w dniu 17 kwietnia 2014 r. do Prezesa Zarządu PFRON o:

1. Prowadzenie przez Dział Windykacji ewidencji windykowanych zaległości pozostałych w aktualnej wartości, uwzględniającej kwoty wpłat, odsetek oraz kosztów egzekucyjnych.
2. Terminowe wydawanie decyzji określających wysokość zobowiązań oraz decyzji o przyznaniu ulg we wpłatach na PFRON.
3. Wyeliminowanie przypadków braku staranności przy sporządzaniu dokumentów na etapie przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych.
4. Podejmowanie realizacji postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w terminie umożliwiającym zachowanie ciągłości świadczenia usług, niezbędnych do realizacji zadań statutowych Funduszu.
5. Kontynuowanie działań dotyczących przejęcia przez PFRON praw majątkowych (m.in. do kodów źródłowych i dokumentacji) do użytkowanych systemów informatycznych, celem umożliwienia pozyskiwania usług w trybie konkurencyjnym.
6. Wyeliminowanie błędów formalnych w zakresie nanoszenia korekt, dekretacji, opisów merytorycznych w dowodach księgowych oraz przypadków ujmowania dowodów księgowych w niewłaściwych okresach.
7. Zatwierdzanie przez pełnomocników Zarządu PFRON dowodów księgowych do kwot określonych w udzielonych upoważnieniach.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, Prezes Zarządu PFRON poinformowała NIK m.in., że Dział Windykacji został zobligowany do uzupełnienia prowadzonej ewidencji należności o pozycje uwzględniające kwoty dokonanych wpłat, naliczonych odsetek i poniesionych kosztów egzekucji; Wydział Wpłat Obowiązkowych ma ściśle przestrzegać terminów wynikających z ustawy Ordynacja podatkowa i instrukcji ISO, a jego kadra kierownicza ma zwiększyć nadzór nad pracownikami; do regulaminu udzielania zamówień publicznych zostaną wprowadzone zapisy mające na celu zwrócenie szczególnej uwagi na rozpoczynanie procedury udzielania zamówień publicznych w terminach pozwalających na zachowanie ciągłości świadczenia usług, niezbędnych do realizacji zadań statutowych Funduszu; Dyrektor Wydziału Informatyki został zobligowany do przedstawienia Zarządowi Funduszu dwóch informacji o aktualnym stanie przejęcia przez PFRON praw majątkowych do użytkowanych systemów informatycznych (wg stanu na dzień 31 lipca i na dzień 31 października 2014 r.); zarządzeniem Prezesa Zarządu PFRON nr 42/2014 r. z dnia 14 kwietnia 2014 r. w instrukcji emisji, obiegu i kontroli dokumentów księgowych uzupełniono terminy na dokonanie potwierdzenia dowodów księgowych pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez właściwe komórki merytoryczne Biura PFRON; planowane jest również wzmocnienie kadrowe Działu Księgowości a także przeprowadzenie audytu wewnętrznego, dotyczącego stosowania w Funduszu pełnomocnictw i upoważnień udzielanych przez Prezesa Zarządu PFRON w zakresie praw i obowiązków majątkowych Funduszu o wartości powyżej 500 tys. zł.

Załączniki

Załącznik 1. Wykonanie planu finansowego PFRON

Część A

Lp.	Treść	Wykonanie za rok poprzedzający rok	Rok sprawozdawczy			%	%	%			
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie w 2013 roku				(6:3)	(6:4)	(6:5)
			w tysiącach złotych								
1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1.	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	4 836 306	5 088 906	5 088 906	4 871 720	100,73	95,73	95,73			
1.	Wydatki bieżące	4 700 637	4 941 614	4 909 178	4 729 189	100,61	95,70	96,33			
2.	Wydatki inwestycyjne	135 668	147 292	179 728	142 531	105,06	96,77	79,30			
1.	Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami - art. 47 ust. 1 pkt 1	54 140	65 000	84 561	77 077	142,37	118,58	91,15			
1.1.	- wydatki bieżące	983	6 000	2 592	1 307	132,92	21,79	50,43			
1.2.	- wydatki inwestycyjne	53 157	59 000	81 969	75 770	142,54	128,42	92,44			
2.	Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej - art. 47 ust. 1 pkt 2	37 145	101 412	101 412	54 191	145,89	53,44	53,44			
2.1.	- wydatki bieżące	37 145	101 412	101 412	54 191	145,89	53,44	53,44			
3.	Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych - art. 26a	2 967 110	3 321 204	3 225 152	3 225 080	108,69	97,11	100,00			
4.	Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych - art. 47 ust. 2	46 059	50 000	50 000	47 594	103,33	95,19	95,19			
5.	Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz - art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. b	552	7 000	5 400	2 731	494,53	39,01	50,57			
5.1.	- wydatki bieżące	552	7 000	5 400	2 731	494,53	39,01	50,57			
6.	Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących art. 20b	1	30	5	1	200,00	4,20	25,20			
7.	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej - art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. a	148 409	100 000	128 467	117 773	79,36	117,77	91,68			
7.1.	- wydatki bieżące	75 438	57 936	76 467	65 792	87,21	113,56	86,04			
7.2.	- wydatki inwestycyjne	72 972	42 064	52 000	51 981	71,23	123,58	99,96			
8.	Dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych - art. 32 ust. 1 pkt 1	2 521	7 000	5 500	3 179	126,13	45,42	57,81			
8.1.	- wydatki bieżące	2 521	7 000	5 500	3 179	126,13	45,42	57,81			
9.	Zwrot kosztów budowy lub rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych - art. 32 ust. 1 pkt 2	7 402	10 000	8 549	6 751	91,21	67,51	78,97			
9.1.	- wydatki bieżące	5 241	7 000	6 518	5 018	95,74	71,69	76,99			
9.2.	- wydatki inwestycyjne	2 160	3 000	2 031	1 733	80,22	57,77	85,33			
10.	Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne - art. 25a	76 377	74 676	78 676	78 674	103,01	105,35	100,00			
11.	Zadania zlecane - art. 36	162 369	145 845	193 845	168 420	103,73	115,48	86,88			
11.1.	- wydatki bieżące	161 238	143 845	191 345	167 198	103,70	116,23	87,38			
11.2.	- wydatki inwestycyjne	1 130	2 000	2 500	1 223	108,17	61,14	48,91			
12.	Przelewy redystrybucyjne wymienione w części B pkt III ppkt 6	985 292	800 000	800 000	798 411	81,03	99,80	99,80			
13.	Wydatki bieżące (własne), z tego:	339 613	359 471	359 471	275 606	81,15	76,67	76,67			
13.1.	- wynagrodzenia	52 218	52 282	52 282	52 256	100,07	99,95	99,95			
13.2.	- składki na ubezpieczenia społeczne	8 456	9 444	9 444	8 765	103,66	92,81	92,81			
13.3.	- składki na Fundusz Pracy	1 001	1 327	1 327	1 025	102,38	77,23	77,23			
13.4.	- wynagrodzenia bezosobowe	1 094	1 200	1 200	1 171	107,04	97,55	97,55			
13.5.	- pozostałe, w tym:	52 845	94 169	94 169	56 333	106,60	59,82	59,82			
13.5.1.	- zakup usług remontowych	667	1 902	1 902	1 055	158,17	55,45	55,45			
13.5.2.	- amortyzacja majątku trwałego	17 052	36 652	36 652	16 863	98,89	46,01	46,01			
13.6.	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych	223 999	201 049	201 049	156 056	69,67	77,62	77,62			
14.	Wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	2 597	3 576	3 576	2 962	114,05	82,83	82,83			
15.	Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne)	6 249	41 228	41 228	11 825	189,22	28,68	28,68			
16.	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	244	1 964	1 964	485	198,75	24,71	24,71			
17.	Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się - art. 47 ust. 1 pkt 4 lit. c	226	500	1 100	960	425,17	191,94	87,24			
17.1.	- wydatki bieżące	226	500	1 100	960	425,17	191,94	87,24			

Część B

Lp.	Treść	Paragrafy	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy			% (7:4)	% (7:5)	% (7:6)
				Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie w 2013 roku			
w tysiącach złotych									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I.	Stan funduszu na początek roku	x	640 557	520 632	520 632	699 857	109,26	134,42	134,42
	w tym:								
1.	Środki pieniężne	x	440 303	326 226	326 226	597 769	135,76	183,24	183,24
2.	Udziały	x					x	x	x
3.	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	x					x	x	x
4.	Należności, w tym:	x	757 065	857 630	857 630	739 969	97,74	86,28	86,28
4.1.	- należności z tytułu wpłat obowiązkowych	x	602 451	650 000	650 000	582 217	96,64	89,57	89,57
4.2.	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	x	12 614	2 271	2 271	2 086	16,54	91,86	91,86
5.	Zobowiązania, z tego:	x	-75 677	-63 558	-63 558	-72 370	95,63	113,86	113,86
5.1.	- pozostałe	x	-75 677	-63 558	-63 558	-72 370	95,63	113,86	113,86
5.1.1.	- wymagalne	x							
II.	Przychody	x	4 889 356	4 951 465	4 951 465	4 617 824	94,45	93,26	93,26
1.	Dotacje z budżetu państwa	2430	747 686	745 360	745 360	745 360	99,69	100,00	100,00
2.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	2007	23 875	35 620	35 620	35 646	149,30	100,07	100,07
3.	Składki i opłaty (przypis)	0850	3 914 720	4 020 000	4 020 000	3 632 831	92,80	90,37	90,37
4.	Przelewy redystrybucyjne	2960	4 334	4 000	4 000	7 384	170,35	184,59	184,59
5.	Pozostałe przychody (przypis)	x	198 740	146 485	146 485	196 602	98,92	134,21	134,21
III.	Koszty realizacji zadań	x	4 836 306	5 088 906	5 088 906	4 871 720	100,73	95,73	95,73
1.	Dotacje na realizację zadań bieżących	x	3 279 926	3 689 866	3 656 860	3 604 697	109,90	97,69	98,57
1.1.	- dotacje dla jednostek sektora finansów publicznych		62 354	130 527	146 730	124 225	199,23	95,17	84,66
1.1.1.	- środki na zadania ustawowe (bez współfinansowania)	2440	56 782	115 315	131 518	116 096	204,46	100,68	88,27
1.1.2.	- środki na współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków UE	2449	5 572	15 212	15 212	8 129	145,89	53,44	53,44
1.2.	- dotacje dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych		3 217 573	3 559 339	3 510 130	3 480 472	108,17	97,78	99,16
1.2.1.	- środki na zadania ustawowe (bez współfinansowania)	2450	3 217 573	3 559 339	3 510 130	3 480 472	108,17	97,78	99,16
2.	Transfery na rzecz ludności	x	63 988	4 113	4 683	3 929	6,14	95,52	83,89
3.	Środki z Unii Europejskiej	x	31 573	86 200	86 200	46 062	145,89	53,44	53,44
4.	Wydatki bieżące (własne)	x	339 613	359 471	359 471	275 606	81,15	76,67	76,67
4.1.	- wynagrodzenia, w tym:	x	53 312	53 482	53 482	53 427	100,22	99,90	99,90
4.1.1.	- osobowe	4010	52 218	52 282	52 282	52 256	100,07	99,95	99,95
4.1.2.	- bezosobowe	4170	1 094	1 200	1 200	1 171	107,04	97,55	97,55
4.2.	- składki na ubezpieczenia społeczne	4110	8 456	9 444	9 444	8 765	103,66	92,81	92,81
4.3.	- składki na Fundusz Pracy	4120	1 001	1 327	1 327	1 025	102,38	77,23	77,23
4.4.	- pozostałe	x	52 845	94 169	94 169	56 333	106,60	59,82	59,82
	w tym:								
	- zakup usług remontowych	4270	667	1 902	1 902	1 055	158,17	55,45	55,45
4.5.	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	4810	223 999	201 049	201 049	156 056	69,67	77,62	77,62
5.	Wydatki inwestycyjne	x	135 668	147 292	179 728	142 531	105,06	96,77	79,30
5.1.	- wydatki inwestycyjne i wydatki na zakupy inwestycyjne	6110,6120	6 249	41 228	41 228	11 825	189,22	28,68	28,68
5.1.1.	- środki na zadania ustawowe (bez współfinansowania)	6110, 6120	6 249	41 228	41 228	11 825	189,22	28,68	28,68
5.2.	- dotacje inwestycyjne	6260,6270	129 419	106 064	138 500	130 707	100,99	123,23	94,37
5.2.1.	- dla sektora finansów publicznych	6260	126 031	100 219	134 469	127 763	101,37	127,48	95,01
5.2.2.	- dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	6270	3 389	5 845	4 031	2 944	86,87	50,36	73,02
6.	Przelewy redystrybucyjne, z tego dla:	2960	985 292	800 000	800 000	798 411	81,03	99,80	99,80
6.1.	- samorządów wojewódzkich na realizację zadań		90 038	130 000	130 000	128 793	143,04	99,07	99,07
6.2.	- samorządów wojewódzkich na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań		2 251	3 250	3 250	3 220	143,04	99,07	99,07
6.3.	- samorządów powiatowych na realizację zadań		871 223	650 488	650 488	650 144	74,62	99,95	99,95
6.4.	- samorządów powiatowych na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań		21 781	16 262	16 262	16 254	74,63	99,95	99,95
7.	Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości	x	244	1 964	1 964	485	198,75	24,71	24,71
IV.	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III) *	x	699 857	424 419	424 419	457 784	65,41	107,86	107,86
	w tym:								
1.	Środki pieniężne	x	597 769	222 371	222 371	454 072	75,96	204,20	204,20
2.	Udziały	x							
3.	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	x							
4.	Należności, w tym:	x	739 969	856 300	856 300	737 178	99,62	86,09	86,09
4.1.	- należności z tytułu wpłat obowiązkowych	x	582 217	640 000	640 000	565 840	97,19	88,41	88,41
4.2.	- należności z tytułu udzielonych pożyczek	x	2 086	2 266	2 266	2 180	104,49	96,20	96,20
5.	Zobowiązania	x	-72 370	-63 418	-63 418	-109 578	151,41	172,79	172,79
5.1.	- pozostałe	x	-72 370	-63 418	-63 418	-109 578	151,41	172,79	172,79
5.1.1.	- wymagalne	x							

*) Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 6 249 tys. zł
Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Plan według ustawy budżetowej" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 41 228 tys. zł
Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Plan po zmianach" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 41 228 tys. zł
Stan funduszu na koniec roku w kolumnie "Wykonanie 2013 roku" powiększają wydatki inwestycyjne własne i zakupy inwestycyjne własne w kwocie: 11 825 tys. zł

Uwaga

Dane liczbowe ujęte w tabelach zostały zaokrąglone do pełnych tysięcy złotych zgodnie z zasadami arytmetyki, tj. od 500 zł - w "górze", poniżej 500 zł - w "dół". Dane ujęte w tabelach w wierszach sumarycznych są wynikiem tych zaokrągleń. Sumowanie poszczególnych składników zaokrąglonych kwot może wykazywać niewielkie różnice wynikające z tych zaokrągleń (w granicach 1 - 3 jednostek)

Załącznik 2. Liczba i stan dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych

Rok	2012 r.		2013 r.			
	1	2	3	4	5	6
	Liczba pracodawców	Liczba zatrudnionych niepełnospr.	Liczba pracodawców	3:1	Liczba zatrudnionych niepełnospr.	5:2
Rynek chroniony	2 040	224 887	1 505	73,8%	215 059	95,6%
Rynek otwarty	20 523	110 444	23 062	112,4%	114 323	103,5%
Rynek mieszany	35	2 089	23	65,7%	1 091	52,2%
Ogółem	22 598	337 420	24 590	108,8%	330 473	97,9%
w tym nowozatrudnieni	3 631	10 491	4 503	124%	14 918	142,2%

Wartość dofinansowania do wynagrodzeń (w tys. zł).

Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.	3/2
1	2	3	4
Dofinansowanie do wynagrodzeń	2 967 110	3 225 080,1	108,7%
w tym nowozatrudnieni	51 562,5	79 052,5	153,3%

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2012 r.			Wykonanie 2013 r.			
		Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenia	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenia	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		etaty	tys. zł	zł	etaty	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ogółem	939,51	52.218	4.632	948,74	52.256	4.590	99,1
1.1.	Zarząd Funduszu	2,75	541	16.379	2,65	446	14.025	85,6
1.2.	Administracja	936,76	51.677	4.597	946,09	51.810	4.564	99,3
2.	Z liczby ogółem:							
	Biuro Funduszu	602,66	35.696	4.936	618,53	36.128	4.868	98,6
	Oddziały	336,85	16.522	4.087	330,21	16.128	4.070	99,6

Załącznik 4. Kalkulacja oceny końcowej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Oceny wykonania planu finansowego PFRON dokonano stosując kryteria⁶⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2013 roku⁶¹.

Przychody: 4.617.823,5 tys. zł

Wydatki: 4.871.720,5 tys. zł

Łączna kwota G : 9.489.544 tys. zł

Waga przychodów w łącznej kwocie: $Wp = 0,4866$

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 0,5134$

Ocena częściowa przychodów z kalkulacji: pozytywna (5).

Ocenę tę obniżono o 1 punkt (do 4) w związku ze znacznymi opóźnieniami w wydawaniu decyzji ustalających i określających wysokość zobowiązań oraz nieprowadzeniem przez Dział Windykacji PFRON aktualnego stanu windykowanych należności.

Ocena częściowa wydatków z kalkulacji: pozytywna (5).

Ocenę tę obniżono o jeden punkt (do 4) z uwagi na ocenę pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie skuteczności funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

Wynik końcowy $Wk = 4 \times 0,4866 + 4 \times 0,5134 = 4$

Ocena ogólna: pozytywna.

⁶⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁶¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 5. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Komisja Finansów Publicznych
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
10. Minister Finansów
11. Minister Pracy i Polityki Społecznej
12. Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
13. Prezes Zarządu PFRON